

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de leeswijzer, waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

Bever (*Castor fiber*) H1337

1. Status:

Habitatrichtlijn Bijlage II (inwerkingtreding 1994).

2. Kenschets

Beschrijving: De Bever is het grootste knaagdier van Europa, leeft deels in het water en is vooral 's nachts actief. De dieren leven in familieterritoria in de oeverzone van allerlei zoete wateren. Als er steile oevers voorhanden zijn, graven ze onder de waterspiegel een gang, die aan het eind omhoogloopt en eindigt in een droog hol. Waar dat niet mogelijk is maken ze bovengrondse burchten van takkenhopen, ook met een ingang onder water.

Zij zijn goed aangepast aan een levenswijze in het water en op het land plomp en onhandig. Men noemt de Bever de wateringenieur van de moerassen vanwege zijn bouw- en knaagactiviteiten. Hij kan bomen vellen en dammen bouwen en daardoor in sterke mate de waterberging vergroten. Als ze hun gang kunnen gaan, bepalen de Bevers langs stromende wateren in honderden hectaren 'wetlands' de waterhuishouding en de vegetatiestructuur. De soort wordt als onmisbaar beschouwd bij herstel van natuurlijke processen. In Nederland is de Bever in 1826 uitgestorven. De nu in Nederland levende Bevers zijn nazaten van een geïntroduceerde populatie van de Elbe of van uit de Eifel komende Poolse Bevers, die daar ooit uitgezet zijn. Beide typen zijn goed van elkaar te onderscheiden.

Relatief belang binnen Europa: aanzienlijk

Bevers kwamen vroeger overal in Europa voor. Als gevolg van overbejaging en vervolging waren de Bevers rond 1900 bijna geheel uit Europa verdwenen met uitzondering van enkele kleine restbestanden o.a. in Noorwegen, langs de Elbe, de Rhône en in Oost-Europa. Nu zijn zij door beschermende maatregelen en vele uitzettingsacties in de meeste landen weer teruggekeerd. In 2002 werden de in Europa aanwezige aantallen geschat op ca. 600.000 dieren. Hieraan levert de Nederlandse populatie vooralsnog slechts een geringe bijdrage.

3. Ecologische vereisten

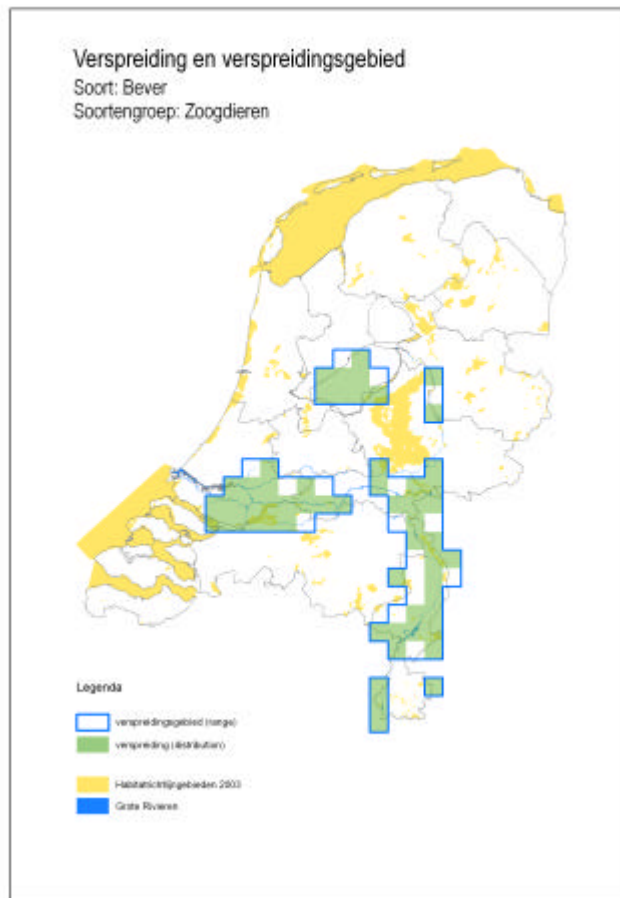
Leefgebied: De Bever is een niet erg kritisch, oeverbewonend zoogdier. Hij kan in allerlei zoete wateren leven en vertoont daarbij een voorkeur voor eilanden en begroeide oevers met gras, kruiden en jong hout, vooral van wilgen. In cultuurlandschappen trekken landbouwgewassen, zoals maïs, bieten en granen Bevers aan. De Bever heeft wateren nodig die in de zomer niet opdrogen en in de winter niet tot de bodem bevroren. Bevers kunnen onder bepaalde omstandigheden hun leefgebied aanpassen. Ze kunnen een landschap voor zichzelf geschikt maken door hun knaag- en graafactiviteiten en de bouw van dammen. Bij hoge dichtheden van Bevers kunnen de dieren minder schuw worden en vertrouwd raken met menselijke activiteiten.

Voedsel: Bevers eten boomschors, takken en bladeren van vooral wilg en populier. Ze eten ook wortelstokken van waterplanten en in de zomer ook veel kruidachtige planten.

4. Huidig voorkomen

In 2006 waren de Bevers in ons land verspreid aanwezig in drie afzonderlijke populaties van ieder 70 tot ruim 100 exemplaren. De populaties in de Biesbosch en de Gelderse Poort zijn ontstaan door herintroducties vanaf 1988. De populatie in Flevoland is het gevolg van ontsnapping uit Dierenpark Lelystad. Daarnaast zijn onsamenhangende vestigingen van Bevers gemeld voor het

rivierengebied tussen Hollandse Diep en Gelderse Poort, langs de IJssel en voor het Limburgse stroomgebied van de Maas.

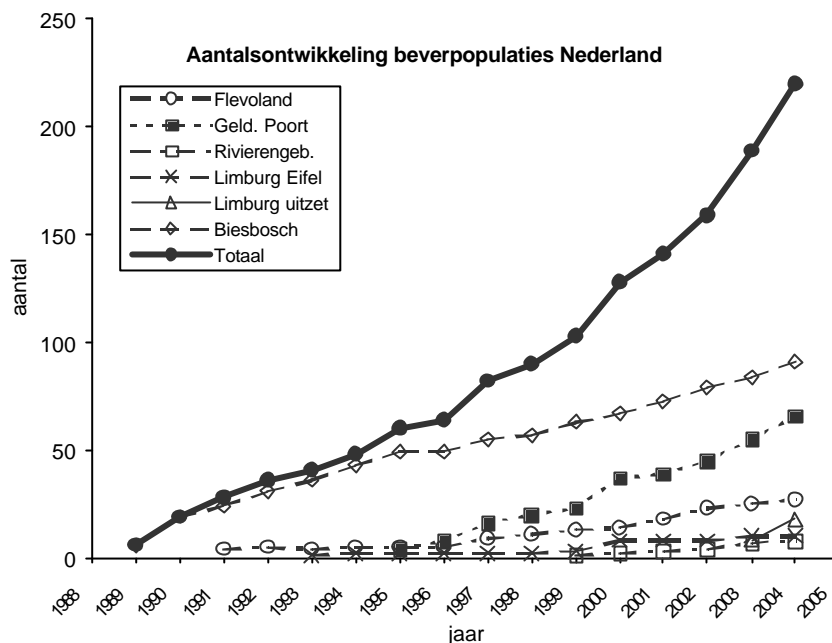

Verspreidingskaart van de Bever

5. Beoordeling staat van instandhouding

Trends in Nederland: De Bever was vroeger ook in ons land een algemeen voorkomende soort. De soort werd sterk bejaagd en vervolgd en in 1826 werd de laatste Nederlandse Bever langs de IJssel gedood. Vanaf 1988 tot 2004 zijn 134 Elbe-bevers op verschillende locaties in ons land geïntroduceerd. Daarnaast zijn in de periode van 1992 tot 2004 zeker 19 Bevers van Poolse en gemengde afkomst via de Roer en de Maas ons land binnengekomen. Het aantal minimaal aanwezige Bevers groeide van 128 in 2000 naar 220 in maart 2004 en het maximum aantal nu is geschat op ca. 400 dieren.

Recente ontwikkelingen: Na de eerste succesvolle herintroductie in de Biesbosch van 1988-1992 volgde in 1994 een tweede herintroductie in de Gelderse Poort. Het doel was in Nederland te komen tot een aaneengesloten duurzame beverpopulatie in het rivierengebied. Om dit zo snel mogelijk te realiseren zijn in een latere fase ook Bevers bijgeplaatst in het gebied tussen de beide populaties. Het Drents Landschap en het Groninger Landschap willen nog in 2008 de Bever herintroduceren in het Hunzedal. Met de geschetste toename van het verspreidingsgebied en het aantal dieren is de kritische fase van de herintroductie in Nederland nu wel overwonnen.

Aantalsontwikkeling van beverpopulaties in Nederland

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: matig ongunstig

Het huidige verspreidingsgebied omvat 72 10x10 km-hokken. Dit is wel lager dan de gunstige referentie, maar niet meer dan 10% minder.

De Bever neemt sinds de herintroductie in ons land geleidelijk toe. Bij doorzettende groei zal binnen tien jaar sprake kunnen zijn van een aaneengesloten beverpopulatie in het Nederlandse rivierengebied.

Beoordelingsaspect populatie: matig ongunstig

Het aantal Bevers ligt nu (in 2006) nog beneden de gunstige referentieniveau, maar het is minder dan een kwart lager.

Beoordelingsaspect leefgebied: gunstig

Er is voldoende geschikt leefgebied voor de soort in en buiten het rivierengebied.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig

De soort gedraagt zich als een opportunist en kan overal langs beken en rivieren voorkomen. Het toekomstperspectief voor verdere ontwikkeling van de beverpopulatie in ons land lijkt veelbelovend mede als gevolg van het groeiende besef onder natuurbeheerders van de betekenis van de Bever bij natuurlijke processen. Daarnaast lijkt het algemene draagvlak en de tolerantie te zijn toegenomen o.a. vanwege de gebleken geringe overlast en de betekenis van de soort bij de natuurbeleving. Er zou nog meer aandacht gegeven kunnen worden aan mogelijkheden voor het publiek om Bevers te zien.

Landelijke instandhoudingsdoelstelling:

Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit van het leefgebied.

Streefbeeld bij de landelijke instandhoudingsdoelstelling:

- **natuurlijk verspreidingsgebied:** 80 10x10 km-hokken
- **populatie:** 500 volwassen exemplaren

Voor een gunstige staat van instandhouding van de beverpopulatie in ons land dient er ten minste één populatie te zijn van minstens 500 exemplaren. Het ligt voor de hand dat een dergelijke populatie het eerst zal ontstaan in het rivierengebied door aaneensluiting van de huidige populaties van de Biesbosch en de Gelderse Poort.

Oordeel: matig ongunstig

Staat van instandhouding			
Aspect	1994	2004	2007
Verspreiding	zeer ongunstig	matig ongunstig	matig ongunstig
Populatie	zeer ongunstig	matig ongunstig	matig ongunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig	gunstig
Toekomst	matig ongunstig	gunstig	gunstig
Beoordeling Svl	zeer ongunstig	matig ongunstig	matig ongunstig

6. Bronnen

- Dijkstra, V. , 2003. Monitoring van de bever in Limburg. Eerste tussenrapport december 2003. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming VZZ, Arnhem.
- Kurstjens, G. & W. Bosman, 2000. Toekomst voor de bever in Limburg. Deel 1. Hoofdrapport. Wissel, Ecologisch Adviesbureau, Beek-Ubbergen.
- Niewold, F.J.J. & G.J.D.M. Müskens, 2000. Perspectief van de bever in Nederland. Herintroductie in de Gelderse Poort en ontwikkelingen elders van 1994-2000. Alterra-rapport 159. Alterra, Research Instituut voor de Groene ruimte, Wageningen.
- Niewold, F.J.J., 2004. Ontwikkeling van de beverpopulaties in Nederland van 2000-2004. Alterra, Wageningen, Alterra-rapport 982.
- Nolet, B.A. & J.M. Baveco, 1996. Development and viability of a translocated beaver *Castor fiber* population in the Netherlands. Biological Conservation 75: 125-137.
- Reinhold, J., 2002. Een oever voor de bever. Inrichting en beheer van natuur- én bevervriendelijke oevers langs de Hoge Vaart. Landschapsbeheer Flevoland.
- Zoogdierverseniging VZZ, 2007. Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria. VZZ-rapport 2006.027. Tweede, herziene druk. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem.
- Beverwerkgroep van de VZZ: <http://www.vzz.nl/publicaties/castor/castor.htm>
- <http://www.beversindehunze.nl>